

Горска тинтява,
Gentiana asclepiadea

Коприва,
Urtica dioica

Пролетна иглика,
Primula veris

Дребнолистна липа,
Tilia cordata

Медуница,
Pulmonaria officinalis

Лечебна дияланка,
Valeriana officinalis

Обикновена хвойна,
Juniperus communis

Гълъбови очички,
Hepatica nobilis

Пирински чай,
Sideritis scardica

Смрадлика,
Cotynus coggygria

5. преди и след изсушаване тези билки се етикетират и се съхраняват без разпиляване и смесване с други билки;
6. отпадъците от обработката на тези билки се събират и унищожават без замърсяване на околната среда.

При сушене:

1. Сушенето на билки се извършва при естествени и изкуствени условия.
2. За естествено сушене на билки могат да се използват и допълнителни помещения и/или площадки, при условие че са почистени, сухи, проветриви и отговарят на хигиенните изисквания, посочени в чл. 10, т. 2, 3, 7 и 8 от Наредба №5/19.07.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки (ДВ, бр. 85/28.09.2004 г.).
3. Сушенето на сянка при естествени условия в билкозаготвителните пунктове по чл. 10 и в помещенията по чл. 30 се извършва чрез:
  - разстилане на пода или върху чисти постелки от материя, пропускаща въздух;
  - разстилане върху рамки с дъно от материя, пропускаща въздух;
  - разстилане върху стелажи;
  - висящо сушене.

Изкуственото сушене се извършва в специално изградени сушилни за билки, съобразени с изискванията за пожарна безопасност и отговарящи на условията в раздел IV.

При изкуствено сушене се допуска използването на технически изправни нагревателни уреди или сушилни, предназначени за други цели, при условие че използването им не влошава качеството на билките.

Съхранение:

- Билките се съхраняват в складовете върху скари, палети, стелажи или рафтове по начин, който изключва тяхното замърсяване, увреждане и/или смесване;
- Билки от ароматни лечебни растения се съхраняват в отделно помещение или отделени от останалите чрез постоянни или временни прегради;
- Билки от отровни лечебни растения се съхраняват в отделно помещение или отделени от останалите чрез постоянни или временни прегради.

Този продукт е финансиран от Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС).
<http://pudoos.bg/>

Снимки: Борис Асьов, Люба Евстатиева, Райна Хардалова
С благодарност на колегите по БР от РИОСВ – Русе

МОСВ, Национална служба за защита на природата
бул. „Княгиня Мария Луиза“ №22, София 1000
www.moew.government.bg, Раздел Природа

НАЧИНИ И СРЕДСТВА ЗА СЪБИРАНЕ И ОБРАБОТКА НА БИЛКИ

ЗАКОН ЗА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ

**НАРЕДБА № 2 от 20.01.2004 г. за правилата
и изискванията за събиране на билки и генетичен
материал от лечебни растения**

НАЧИНИ И СРЕДСТВА ЗА СЪБИРАНЕ И ОБРАБОТКА НА БИЛКИ

При събирането на билките се спазват следните изисквания:

1. Извършва се от находища, в които лечебните растения не са подложени на отрицателното въздействие на естествени или предизвикани от човешка дейност фактори;
2. Обект на събиране са само растителните части, които се използват като билки;
3. Събирането се извършва при подходящи атмосферни условия с оглед получаването на качествени билки;
4. Не се допуска увреждане на находищата в резултат на дейността;
5. Не се събират билки в замърсени с тежки метали, пестициди, други химически или минерални вещества, животински или битови отпадъци райони;
6. Събирането се извършва след издаване на разрешително за ползване съгласно чл. 21, ал. 2 от Закона за лечебните растения (ДВ, бр. 29/ 2000 г.);
7. Не се допуска попадане на чужди примеси, в т.ч. камъни, пръст, органични замърсители;
8. Не се допуска контакт на събраните свежи билки с почвата;
9. Съдовете, използвани при събиране на билки, се поддържат чисти и се съхраняват на места, недостъпни за домашни животни, гризачи, птици;
10. Транспортните средства, с които се превозват свежите билки, се поддържат чисти, сухи и при нужда се застилат или покриват.

Транспортиране:

За намаляване на механичното увреждане при събирането и транспортирането им билките се поставят в подходящи съдове, без да се мачкат, притискат, уплътняват и запарват.

Не се допуска поставянето на събраните билки в найлонови торби и чували.

Събраните свежи билки, преди да се подложат на сушене, се почистват от: променени части от билката, попаднали други части от растението или други растения, минерални и органични примеси.

Изисквания, на които трябва да отговарят билките, постъпващи в билкозаготвителен пункт и/или склад за билки:

В билкозаготвителен пункт и/или склад за билки се приемат и/или изкупуват билки, които:

- отговарят на морфологичните белези на билката;
- са запазили своя естествен цвят, миризма и вкус;
- не съдържат в количество, което влошава качеството:
  - а) променени по цвят, структура и увредени части от билката;
  - б) други части от същото растение, които не трябва да се съдържат в билката;
  - в) части от други растения и органични примеси;
  - г) минерални и механични примеси;
- не са замърсени с вредители и продукти от тяхната жизнена дейност;
- не са замърсени с битови замърсители и замърсители от селскостопански животни.

Първичната обработка на билки се извършва в билкозаготвителни пунктове.

Първичната обработка на билки се извършва по начин, който запазва качеството и биологичноактивните им вещества и не води до създаването на условия за поява на нежелателни органолептични или други изменения, както и до замърсяването им с чужди примеси и микроорганизми.

Когато първичната обработка и временно съхраняване на билките се извършва на места, които са само функционално обособени, местата за временно съхранение трябва да се изолират по начин, осигуряващ предпазване на обработените билки от вторично замърсяване.

Обработката на билки от отровни и/или алергизиращи лечебни растения се извършва при спазване на следните изисквания:

- изсушаването се извършва в отделни помещения или на отделни площадки;
- повърхностите на техническите съоръжения, които влизат в непосредствен контакт с тези билки, се измиват след завършване на обработката;
- на лицата, които влизат в контакт с тези билки, се осигуряват ръкавици и маски за лицето;
- предвидените опаковки предварително се проверяват за тяхната здравина и се вземат мерки за предотвратяване на разпиляване и смесване с други билки;